

Naslov članka/Article:

Odkrivanje nadarjenih otrok v predšolskem obdobju

Identifying Gifted Children in the Preschool Period

Avtor/Author:

mag. Nataša Satler

CC licenca

Priznanje avtorstva-Nekomercialno-Brez predelav

Vzgoja in izobraževanje 2/2016, letnik 47

ISSN 0350-5065

Izdal in založil: Zavod Republike Slovenije za šolstvo
Kraj in leto izdaje: Ljubljana, 2016

Spletna stran revije:

<https://www.zrss.si/strokovne-revije/vzgoja-in-izobrazevanje/>

Mag. Nataša Satler, OŠ Kungota

ODKRIVANJE NADARJENIH OTROK V PREDŠOLSKEM OBDOBJU

UVOD

Odkrivanje nadarjenih otrok že v predšolskem obdobju je zelo pomembno, saj jim tako lahko ponudimo in omogočimo prilagojene dejavnosti, programe in okolje zunaj ali v okviru šole oziroma vrtca, ki so primerni za razvoj njihovih potencialov. V slovenski zakonodaji za vzgojo in izobraževanje predšolskih otrok ni opredelitve in zakonske podlage za otroke, ki izkazujejo nadarjenost na posameznih področjih.

TEORETIČNA IZHODIŠČA

Sama beseda nadarjenost vsebuje idejo o daru, ki ga otrok nosi v sebi, torej o potencialu, ki se skriva v njem. Navzven se nadarjenost otroka odraža v njegovem vedenju in aktivnosti. Značilnosti in motivacijska naravnost nadarjenih otrok so manj opazne, a enako pomembne za razvoj njihovih potencialov (Magajna, 2012).

Vsak otrokov potencial ima močno dedno zasnovo, vendar otrok ob tem potrebuje še spodbudno okolje, da ta potencial lahko optimalno razvije. Za razvoj nadarjenosti otroka se morata dedni zasnovi pridružiti še dva dejavnika:

- ustvarjalnost; sposobnost povezovanja idej, informacij in stvari na izviren, nenavaden način;
- motivacija in okolje; bistveno soodločata, ali se bodo potenciali nadarjenosti in ustvarjalnosti uveljavili ali ne (Ferbežer, 2008).

Nadarjenost je vsota danih in pridobljenih dejavnikov, ki omogočajo nadpovprečne stvarne ali latentne, osebno ali družbenokoristne stvaritve na enem ali več področjih človekove dejavnosti. Nadarjenost po obliki ločimo na univerzalno, ki omogoča nadpovprečne rezultate pri več dejavnostih ali pri večini dejavnosti, in parcialno, ki omogoča nadpovprečne rezultate na ožjem področju (Strmčnik, 1998).

Nadarjenost je kompleksen, razvojno dinamičen in kontekstno pogojen fenomen, ki je rezultat interaktivnega delovanja bioloških, psihičnih, pedagoških in psihosocialnih dejavnikov ter v najširšem pomenu predstavlja izjemne človeške potenciale oziroma dosežke. Opredeljena je kot zmožnost nadpovprečnega doslednega delovanja učencev na intelektualnem, ustvarjalnem, učnem (jezikovnem, matematičnem, družboslovnem, naravoslovnem, tehničnem), umetniškem (glasbenem, likovnem, dramskem, literarnem ...) in telesno gibalnem oziroma športnem področju. Le pri nekaterih otrocih pa že zelo zgodaj opazimo določene lastnosti, ki se konstantno pojavljajo in so značilne le za

njih. Na podlagi teh jih lahko prepoznamo kot nadarjene (Juriševič, 2011).

Nadarjeni otroci so tisti posamezniki od vrtčevske do srednješolske starosti, ki izkazujejo neobičajne obete na nekem družbenokoristnem področju in katerih talente je mogoče spodbuditi (Ferbežer, 2002).

Pri nas je v veljavi opredelitev nadarjenosti po dveh kriterijih: med nadarjene štejemo tiste otroke in mladostnike, ki imajo dejansko visoke dosežke, ter tudi tiste, ki imajo potencialne možnosti za take dosežke (Žagar s sod., 1999).

Nadarjenost v literaturi ni enotno opredeljena. Ena najpogosteje uporabljenih definicij na svetu je definicija, ki je zapisana v ameriškem Zakonu o izobraževanju nadarjenih iz leta 1978. Po tej definiciji so nadarjeni ali talentirani tisti otroci in mladostniki, ki so bodisi na predšolski stopnji, v osnovni šoli ali srednji šoli pokazali visoke dosežke ali potenciale na intelektualnem, ustvarjalnem, specifično akademskem, vodstvenem ali umetniškem področju in ki poleg rednega šolskega programa potrebujejo posebej prilagojene programe in aktivnosti. Ta definicija najprej poudarja, da med nadarjene ali talentirane štejemo tako tiste z dejanskimi visokimi dosežki kot tudi tiste s potencialnimi možnostmi za take dosežke, in sicer na naslednjih področjih:

- splošna intelektualna sposobnost,
- specifična akademska zmožnost,
- kreativno ali produktivno mišljenje,
- sposobnost vodenja,
- sposobnost za vizualne in izvajalske umetnosti (Žagar s sod., 1999).

Nadarjeni otroci in mladostniki imajo v primerjavi s svojimi vrstniki izredne sposobnosti ali potenciale, da prikažejo svoje dosežke na različnih področjih. Imajo izjemno visoko razvite voditeljske sposobnosti ali pa izstopajo na posebnih učnih področjih in za razvijanje svoje nadarjenosti poleg rednega programa potrebujejo posebej prilagojene aktivnosti in programe znotraj ali zunaj šole oziroma vrtca (Ferbežer, 2008).

Koncept inkluzije izobraževanja nadarjenih otrok se je razvijal vzporedno s konceptom izobraževanja otrok s posebnimi potrebami. Tako imajo tudi nadarjeni otroci in mladostniki pravico do prilagojenega poučevanja. To je še zlasti pomembno, ker so nadarjeni posamezniki naši jutrišnji socialni, intelektualni, ekonomski in kulturni voditelji, zato njihovega razvoja ne smemo prepustiti naključju (Juriševič, 2011).

Specifične potrebe, ki jih imajo nadarjeni otroci:

- potreba po raziskovanju, odkrivanju in ustvarjanju, kar lahko vznemirja vzgojitelje, učitelje in starše, saj stalno postavljajo vprašanja, dvomijo o odgovorih;
- potreba po večjih možnostih samouresničevanja, saj imajo večji razvojni potencial kot drugi otroci;
- potreba po izzivih; otroci se lahko znajdejo v okoliščinah, v katerih jim primanjkuje izzivov, soočiti pa se morajo s stvarmi, ki jim predstavljajo izzive;
- potreba po razvoju spretnosti;
- potreba po poklicnem in življenjskem načrtovanju – ponujene morajo biti različne alternative in možnosti z razumsko podporo potencialom, ki ustrezajo posameznikom;
- potrebe po poznavanju prihodnosti, vse otroke moramo ustrezno pripraviti na prihodnost;
- potrebe nadarjenih deklet;
- potrebe nadarjenih dečkov;
- potreba po zgodnji identifikaciji – vzgojitelji, učitelji in starši moramo biti pozorni na znake nadarjenosti;
- potreba po razumevanju stališč staršev in učiteljev (Ferbežer, 2008).

Zgodnje odkrivanje nadarjenih otrok je zelo zahtevna in pomembna naloga. Za odkrivanje nadarjenih otrok moramo biti seznanjeni s specifičnimi značilnostmi teh otrok in moramo biti zelo dobri opazovalci, da otroke odkrijemo oziroma prepoznamo za nadarjene, kar je izrednega pomena za razvoj njihove nadarjenosti (Glogovec, Žagar, 1990).

Nadarjenost pri predšolskih otrocih je mogoče odkrivati na različne načine. Pomembno je, da se o otroku zbere čim več informacij in opravi čim več opazovanj. Določeni znaki nadarjenosti so prepoznavni že sorazmerno zgodaj, včasih že proti koncu prvega leta življenja. Na več področjih opazimo občutne preskoke v razvoju v primerjavi z vrstniki (otrok prej shodi, teče, govori, se bolj zanima za okolje, bere in šteje že pred vstopom v šolo, hitro dojema, ima nenavaden besednjak, osupljivo logično razmišlja, je nenasitno vedoželjen, vse hoče vedeti do podrobnosti ...). Otrokova nadarjenost se izraža na različnih področjih, zato lahko govorimo o več vrstah nadarjenosti, in vse te nadarjenosti se izredno redko pojavljajo izolirano, večinoma so med seboj prepletene (Nagel, 1987).

Mlajši otroci svoje lastnosti in sposobnosti šele oblikujejo, zato njihove značilnosti in lastnosti še niso dobro opredeljene. Zgolj nadpovprečna sposobnost še ne zadostuje, da bi lahko govorili o nadarjenem vedenju posameznika. Prav tako pomembni sta kreativnost in predanost nalogi, saj šele skupno delovanje vseh treh skupin dejavnikov omogoča praktično udejanjanje nadarjenosti. Zgodnje znake potencialne nadarjenosti pri njih najlažje opazimo, če jih primerjamo z vrstniki ter ugotavljamo, na katerih področjih je neki posameznik boljši od vrstnikov (Pšunder, 2003).

Za identifikacijo nadarjenih otrok je najugodnejše zgodnje otroštvo in predšolska doba (Ferbežer, 1991).

Ferbežer (1998) identifikacijske postopke deli na tri osnovne oblike:

- ocenjevanje lastnosti posameznika,
- ocenjevanje mentalnih in materialnih izdelkov posameznika in
- merjenje razvitosti določene lastnosti pri posamezniku.

Med zgodnjimi napovedniki nadarjenosti je značilno naslednje vedenje: sposobnost dolgotrajne usmerjene pozornosti, hiter razvoj govora, energičnost, ki lahko meji na hiperaktivnost, intenzivni odzivi v frustracijskih okoliščinah, hiter razvoj bralnih sposobnosti, interes za matematične probleme, visoke spominske sposobnosti ter zadovoljstvo v samostojni igri (Marjanovič Umek, Zupančič, 2009).

V Kurikulumu za vrtce (Bahovec, 2013) je zapisano načelo, po katerem naj bi imeli vsi otroci pravico do izbire in drugačnosti ter možnosti za poglobljen razvoj določenega vidika ali področja. Prednostna naloga strokovnih delavcev vrtca je stalna skrb za zagotavljanje udobnega in za učenje spodbudnega okolja za vse otroke.

Vzgojitelji bodo lažje prepoznali nadarjenost pri predšolskem otroku, če bodo pri svojem delu upoštevali naslednja pravila opazovanja in če bodo:

- prepoznali otrokove najvidnejše prednosti in mu omogočili, da jih uporabi;
- pripravili več različnih situacij, v katerih otrok lahko dela sam, v paru ali skupini, pri čemer pa morajo opazovati spremembe v vedenju otrok;
- opazovali vedenje otrok v različnih skupinah;
- opazovali, kako otrokova prisotnost ali odsotnost deluje na druge;
- opazovali, kaj otrok najraje dela, kadar je sam;
- opazovali otrokove reakcije na različne spodbude v okolju;
- otroku omogočili različne naloge in zabeležili rezultate;
- opazovali, kateri otrokovi talenti in interesi se kažejo v igri;
- določili pomembne otrokove cilje in opazovali, katere nove kvalitete bo otrok pokazal;
- omogočili otroku, da sledi svojim hobijem in interesom, ker bo tako pokazal svoje najbolj značilne sposobnosti in najmočnejšo motivacijo;
- opazovali spremembe ali doslednost v reagiranju v različnih okoliščinah;
- opazovali reagiranje otroka v tekmovalnih okoliščinah;
- vprašali druge ljudi in ugotovili, kako ga vidijo drugi;
- sintetizirali rezultate drugih preizkusov in lastnih podatkov (Glogovec, Žagar, 1990).

Pomemben vir informacij pa so seveda tudi otrokovi starši, ki svojega otroka najbolj poznajo.

OPREDELITEV RAZISKOVALNEGA PROBLEMA

Odkrivanje nadarjenih otrok že v predšolskem obdobju je zelo pomembno, saj jim tako lahko ponudimo in omogočimo prilagojene dejavnosti, programe in okolje zunaj ali v okviru šole oziroma vrtca, ki so primerne za razvoj njihove nadarjenosti. V slovenski zakonodaji za vzgojo in izobraževanje predšolskih otrok ni opredelitve in zakonske podlage za otroke, ki izkazujejo nadarjenost na posameznih področjih. Raziskovali smo področje odkrivanja nadarjenih predšolskih otrok v zadnjem starostnem obdobju.

Cilj raziskave

Osnovni cilj raziskave je bil ugotoviti odkrivanje nadarjenosti pri predšolskih otrocih v zadnjem starostnem obdobju ter stališča in mnenja strokovnih delavcev o nadarjenosti in delu s temi otroki.

Raziskovalna vprašanja

1. Ali se strokovnim delavcem zdi pomembno zgodnje odkrivanje in delo z nadarjenimi predšolskimi otroki?
2. Ali strokovni delavci prepoznajo znake nadarjenosti pri otrocih?
3. Ali so strokovni delavci že kdaj imeli oziroma imajo v svoji skupini nadarjenega otroka?
4. Ali strokovni delavci menijo, da lahko s pedagoškim delom v vrtcu vplivajo na razvoj nadarjenosti pri otrocih?
5. V kolikšni meri strokovni delavci načrtno spodbujajo razvoj otrokove nadarjenosti?
6. Kje strokovni delavci iščejo pomoč in nasvete za nadaljnje delo z nadarjenim otrokom?
7. Ali strokovni delavci o otrokovi nadarjenosti seznanijo njegove starše in z njimi izmenjajo ugotovitve?
8. Ali imajo v vrtcu otroci možnost izbire obogatitvenih in dodatnih dejavnosti – in če da, katere?
9. Ali strokovni delavci menijo, da bi potrebovali dodatna izobraževanja s področja nadarjenosti in nadarjenih otrok ter o načinih načrtovanja dejavnosti in dela z njimi?
10. S katerimi ovirami se strokovni delavci srečujejo pri delu z nadarjenimi predšolskimi otroki?

Metoda in raziskovalni pristop

Metoda raziskovanja je deskriptivna ali opisna, ker smo z njo spoznavali problematiko na ravni kakovosti in količine. Raziskovalni pristop je kvantitativna empirična pedagoška raziskava.

Vzorec

Vzorec je bil namenski in priložnostni. V raziskavo je bilo vključenih 26 vzgojiteljic iz 12 vrtcev, ki so bili izbrani naključno. V statistično množico so zajeti podatki, pridobljeni na podlagi anonimno izpolnjenih vprašalnikov o odkrivanju nadarjenih otrok v predšolskem obdobju v

zadnjem starostnem obdobju. Način izpolnjevanja vprašalnika o odkrivanju nadarjenih otrok v predšolskem obdobju je bil tak, da so strokovni delavci odgovarjali na vprašanja izbirnega tipa večstranske izbire in vprašanja odprtega tipa. Vprašalnike so strokovni delavci izpolnjevali anonimno.

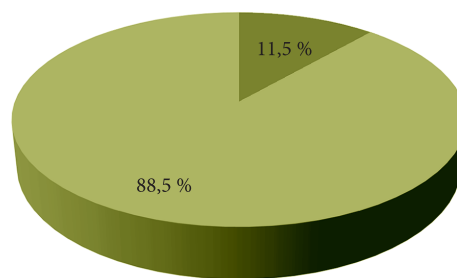
Postopki obdelave podatkov

Podatke, dobljene s vprašalniki, smo statistično obdelali v programu Microsoft Excel in rezultate predstavili z grafi in deskriptivno.

REZULTATI IN RAZPRAVA

V nadaljevanju so podani rezultati o odkrivanju nadarjenih otrok v predšolskem obdobju v zadnji starostni skupini.

Na grafu 1 je razvidno, kako pomembno se strokovnim delavcem vrtca zdi odkrivanje in delo z nadarjenimi otroki.

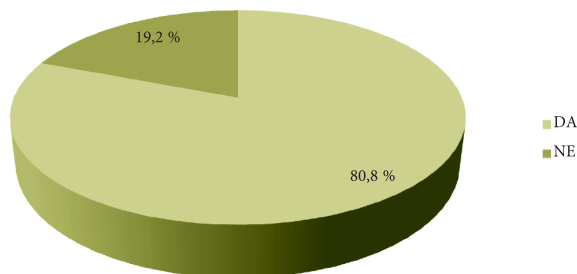

■ zelo pomembno ■ pomembno ■ ne zdi se mi pomembno

Graf 1: Pomembnost odkrivanja in dela z nadarjenimi otroki po mnenju strokovnih delavcev.

Veliki večini strokovnih delavcev, ki so sodelovali v raziskavi, se zdi pomembno odkrivanje in delo z nadarjenimi predšolskimi otroki, saj jih je 88,5 % tega mnenja. 11,5 % strokovnih delavcev pa meni, da je to zelo pomembno.

Na grafu 2 je razvidno prepoznavanje znakov nadarjenosti pri otrocih po mnenju strokovnih delavcev.

■ DA
 ■ NE

Graf 2: Prepoznavanje znakov nadarjenosti po mnenju strokovnih delavcev.

80,8 % strokovnih delavcev meni, da prepoznajo znake nadarjenosti pri posameznih otrocih. Slabih 20 % oziroma petina strokovnih delavcev meni, da nadarjenosti pri otrocih ne prepoznajo, kar verjetno nakazuje na pomanjkanje strokovnega znanja s tega področja.

Vsi strokovni delavci, ki so izpolnjevali anketo, so odgovorili, da so v skupini že imeli nadarjenega otroka, a le 57,7 % jih meni, da lahko s pedagoškim delom v vrtcu vplivajo na razvoj nadarjenosti pri otrocih. Enak odstotek strokovnih delavcev načrtno spodbuja razvoj otrokove nadarjenosti. Zgodnje odkrivanje nadarjenih predšolskih otrok je vsekakor pomembno, vendar je enako pomembno tudi, da se pri teh otrocih izvajajo dejavnosti in aktivnosti, ki omogočajo razvoj nadarjenosti.

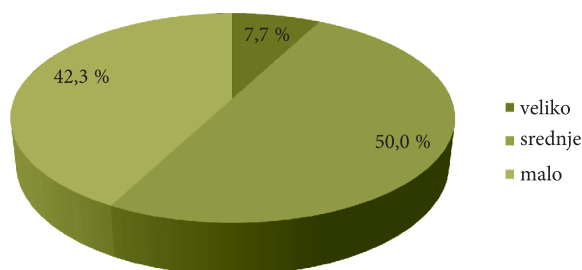
Strokovni delavci so na vprašanje, kje iščejo pomoč in nasvete za nadaljnje delo z nadarjenim otrokom, odgovarjali različno. Najpogosteje so odgovorili, da jih iščejo pri svetovalni službi, šolskem psihologu ali drugih vzgojiteljicah.

73,1 % strokovnih delavcev, ki zaznajo nadarjenost pri predšolskem otroku, o tem ne spregovori z otrokovimi starši niti z njimi ne izmenja ugotovitev.

84,6 % strokovnih delavcev, ki so izpolnjevali anketo, je navedlo, da v vrtcu izvajajo obogatitvene in dodatne dejavnosti. Najpogosteje izvajajo tečaje tujih jezikov, ples, različne športne dejavnosti, plavanje in različne delavnice ter krožke.

Vsi strokovni delavci, ki so sodelovali v raziskavi, so mnenja, da bi potrebovali dodatna izobraževanja s področja nadarjenosti in o nadarjenih otrocih v predšolskem obdobju ter o načinih načrtovanja dejavnosti in dela z njimi.

Na grafu 3 je prikazano, v kolikšni meri strokovni delavci, ki so sodelovali v raziskavi, posvečajo pozornost delu z nadarjenimi otroki.

Graf 3: V kolikšni meri strokovni delavci posvečajo dodatno pozornost delu z nadarjenimi otroki.

Na grafu 4 so prikazani rezultati pogledov strokovnih delavcev na nadarjenost in nadarjene otroke glede na lastne izkušnje s prepoznavanjem nadarjenih.

Razberemo lahko, da ne prihaja do pomembnih razlik v pogledih na nadarjenost glede na to, ali strokovni delavci menijo, da nadarjenega otroka prepoznajo ali ne. Stališča in pogledi na nadarjenost so torej neodvisni od dejanskih izkušenj s prepoznavanjem nadarjenih otrok. Rezultati pa kažejo, da prihaja do pomembnih razlik v pogledih in stališčih do dela z nadarjenimi predšolskimi otroki. 30,8 % strokovnih delavcev je mnenja, da nadarjeni predšolski otroci ne potrebujejo posebne vzgoje in izobraževanja. 42,3 % strokovnih delavcev pa meni, da nadarjenosti ni treba sistematično spodbujati že v vrtcu.

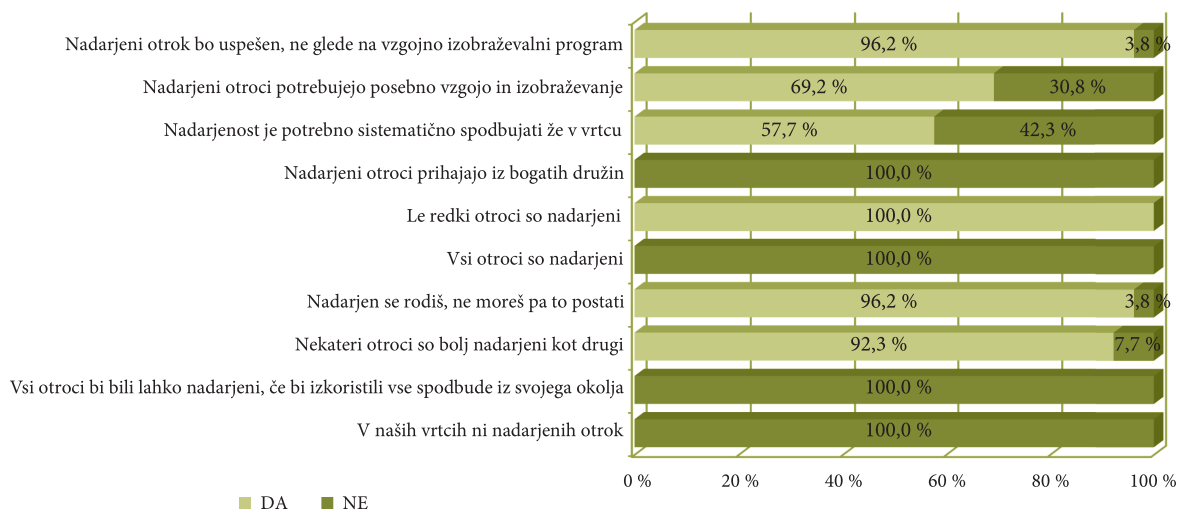
Nadalje so nas zanimale tudi ovire, s katerimi se po mnenju strokovnih delavcev pri delu z nadarjenimi predšolskimi otroki anketiranci srečujejo pri svojem delu v oddelku (graf 5).

69,2 % strokovnih delavcev je mnenja, da je njihova največja ovira pri delu z nadarjenimi predšolskimi otroki to, da jim primanjkuje strokovnega znanja o nadarjenosti. 26,9 % pa jih meni, da je njihova največja ovira to, da je v skupini preveč otrok.

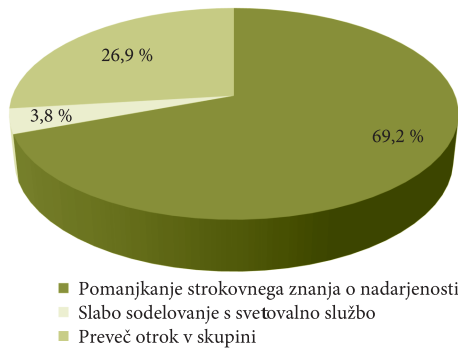
SKLEP

Strokovni delavci v vrtcih imajo lahko znaten vpliv na oblikovanje spodbudnega okolja za razvoj nadarjenosti predšolskih otrok. Nadarjenim otrokom je treba ponuditi dodatne možnosti za razvijanje potencialov in sposobnosti. Kakšno okolje bodo v vrtcih oblikovali in s tem zagotavljali strokovni delavci za nadarjene, je prepuščeno prav njihovi avtonomiji. Možnosti, ki jih strokovni delavci ponujajo otrokom v vrtcih, so odvisne od njihovih stališč in mnenj o nadarjenosti.

Rezultati raziskave kažejo, da 88,5 % strokovnih delavcev, ki so sodelovali v raziskavi, meni, da je odkrivanje in delo z nadarjenimi otroki v predšolskem obdobju pomembno. 88,8 % jih meni, da prepoznajo znake na-

Graf 4: Pogledi strokovnih delavcev na nadarjenost in nadarjene otroke glede na lastne izkušnje s prepoznavanjem nadarjenih.

Graf 5: Ovire, s katerimi se po mnenju strokovnih delavcev pri delu z nadarjenimi predšolskimi otroki anketiranci srečujejo pri svojem delu v oddelku.

darjenosti pri otrocih. Vsi strokovni delavci so že imeli v skupini nadarjenega otroka, a le 57,7 % jih meni, da lahko s pedagoškim delom v vrtcu vplivajo na razvoj nadarjenosti pri otrocih in pri svojem delu načrtno spodbujajo razvoj

njihove nadarjenosti. Strokovni delavci najpogosteje poiščejo pomoč za delo z nadarjenimi otroki pri svetovalni službi, šolskem psihologu in pri drugih vzgojiteljicah. Zaskrbljujoč je podatek, da skoraj tri četrtine strokovnih delavcev, ki zaznajo nadarjenost pri otroku, o tem ne spregovorijo z otrokovimi starši. Nadalje smo ugotovili, da 84,6 % strokovnih delavcev izvaja ali ponuja obogatitvene in dodatne dejavnosti. Vsi strokovni delavci, ki so sodelovali v raziskavi, so mnenja, da bi potrebovali dodatna izobraževanja s področja nadarjenosti in o nadarjenih otrocih v predšolskem obdobju ter o načinih načrtovanja dejavnosti in dela z njimi. Podatki tudi kažejo, da ne prihaja do pomembnih razlik v pogledih na področju odkrivanja nadarjenosti v predšolskem obdobju. Do pomembnih razlik pa prihaja v pogledih in stališčih do dela z nadarjenimi predšolskimi otroki. Strokovni delavci, ki so sodelovali v raziskavi, kot največjo oviro pri delu z nadarjenimi predšolskimi otroki vidijo v pomanjkanju svojega strokovnega znanja.

VIRI IN LITERATURA

- Bahovec, E. D. (2013). Kurikulum za vrtce: predšolska vzgoja v vrtcih. Ljubljana: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Ferbežar, I. (1991). Starši odkrivajo predšolske nadarjen otroke. *Sodobna pedagogika*, 42, št. 3–4, str. 171–177.
- Ferbežar, I. (1998). Identifikacija in razvijanje nadarjenosti. V: *Nadarjeni, šola, šolsko svetovalno delo* (str. 33–67). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Ferbežar, I. (2002). *Celovitost nadarjenosti*. Nova Gorica: Educa.
- Ferbežar, I. (2008). *Nadarjeni otroci*. Radovljica: Didakta.
- Glogovec, Z., Žagar, D. (1990). *Nadarjeni otroci v vrtcu*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Juriševič, M. (2011). Nadarjeni učenci v osnovni in srednji šoli. V: *Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.
- Magajna, L. in Božič, J. (2012). Vloga šolskega psihologa pri prepoznavanju in obravnavi rizičnih skupin nadarjenih učencev. V: *Vloga psihologa v vzgoji in izobraževanju nadarjenih*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
- Marjanovič Umek, L. in Zupančič, M. (2009). *Razvojna psihologija*. Ljubljana: Založba Rokus Klett.
- Pšunder, M. (2003). Možnost zaznave potencialne nadarjenosti v predšolski dobi. V: Blažič, M. (2003). *Nadarjeni med teorijo in prakso*. Novo mesto: Slovensko združenje za nadarjene: Visokošolsko središče, str. 148–162.
- Nagel, W. (1987). *Spodbujanje in odkrivanje nadarjenih otrok*. Ljubljana: DZS.
- Strmčnik, F. (1998). Pedagoški vidik spodbujanja nadarjenih učencev. V: Bezič, T. (ur.): *Nadarjeni, šola, šolsko svetovalno delo*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Žagar, D., Artač, J., Bezič, T., Nagy, M., Purgaj, S. (1999). *Koncept odkrivanja in delo z nadarjenimi učenci v devetletni osnovni šoli*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.

POVZETEK

V prispevku pišemo o odkrivanju nadarjenih otrok v predšolskem obdobju. V prvem delu prispevka so podana teoretična izhodišča o nadarjenosti otrok in mladostnikov ter o odkrivanju nadarjenih otrok v predšolskem obdobju. V nadaljevanju prispevka je podana analiza rezultatov o področju odkrivanja nadarjenih predšolskih otrok v zadnjem starostnem obdobju.

Analiza zbranih podatkov izkazuje, da 88,5 % strokovnih delavcev, ki so sodelovali v raziskavi, meni, da je odkrivanje in delo z nadarjenimi otroki v predšolskem obdobju pomembno. 88,8 % jih meni, da prepoznajo znake nadarjenosti pri otrocih. Vsi strokovni delavci so že imeli v skupini nadarjenega otroka, a le 57,7 % jih meni, da lahko s pedagoškim delom v vrtcu vplivajo na razvoj nadarjenosti pri otrocih in pri svojem delu načrtno spodbujajo razvoj njihove nadarjenosti. Tri četrtine strokovnih delavcev, ki zaznajo nadarjenost pri otroku, o tem ne spregovorijo z otrokovimi starši. 84,6 % strokovnih delavcev izvaja ali ponuja obogatitvene in dodatne dejavnosti. Vsi strokovni delavci menijo, da bi potrebovali dodatna izobraževanja s področja nadarjenosti in o nadarjenih otrocih v predšolskem obdobju ter o načinih načrtovanja dejavnosti in dela z njimi. Podatki tudi kažejo, da ne prihaja do pomembnih razlik v pogledih na področju odkrivanja nadarjenosti. Do pomembnih razlik pa prihaja v pogledih in stališčih do dela z nadarjenimi predšolskimi otroki. Menijo, da je največja ovira pri delu z nadarjenimi predšolskimi otroki pomanjkanje lastnega strokovnega znanja.

ABSTRACT

The paper discusses the identification of gifted children in the preschool period. The first part of the paper presents theoretical premises for the giftedness of children and adolescents, and for identifying gifted children in the preschool period. Afterwards the paper analyses the results of the research into the identification of gifted preschool children in the final age period.

The analysis of the collected data shows that 88.5% of the professional staff that participated in the research feels that identifying and working with gifted children in the preschool period is important. 88.8% of them believe that they recognise signs of giftedness in children. All of them have had a gifted child in their group, but only 57.7% believe that pedagogical work in kindergarten can influence the development of giftedness in children and therefore systematically encourage the development of their giftedness when working with them. Three quarters of the professional staff that notice giftedness in a child do not talk to the child's parents about it. 84.6% of the professional staff carry out or offer enrichment and additional activities. All of them feel that they need additional training regarding giftedness and gifted children in the preschool period, and regarding methods of planning activities and working with said children. The data also shows that there are no significant differences in views regarding the identification of giftedness. On the other hand, significant differences appear in the views on and attitudes towards working with gifted preschool children. The staff is of the opinion that the greatest obstacle in working with gifted preschool children is their lack of expertise.